

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ประเทศใดมีทรัพยากรมนุษย์ที่ดีและมีคุณภาพจะมีส่วนช่วยเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้นให้พัฒนาได้อย่างยั่งยืน ซึ่งประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพมนุษย์เช่นกัน โดยได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง และการวัดระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางหนึ่งก็คือ ระดับการศึกษา ดังนั้นการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม

การเติบโตของพลังเศรษฐกิจทุนนิยมในยุคของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมนั้น นับเป็นเหตุแห่งปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้มนุษย์มีความต้องการบริการการศึกษาเพิ่มขึ้น โดยเชื่อว่าการศึกษาคือเครื่องมือที่ช่วยยกฐานะทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมากเนื่องจากการศึกษาสูงเป็นบันไดก้าวไปสู่งานอาชีพที่มีศักดิ์ศรี และเป็นที่ยกย่องนับถือในสังคม อันเป็นเหตุให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาต่างก็มุ่งที่จะเข้าเรียนต่อในชั้นสูงขึ้น ไปจนถึงชั้นอุดมศึกษา แต่เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไม่เอื้ออำนวยที่จะจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการให้แก่ทุกคนได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน จึงทำให้โอกาสของความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับสูงมีน้อยลง (รวีวรรณ ชินะตระกูล, 2530: 4)

การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษานั้นเป็นความต้องการของนักเรียนส่วนใหญ่ ซึ่งมีมากกว่าความสามารถที่สถาบันอุดมศึกษาต่างๆ จะสามารถรับได้ ถึงแม้ว่าจะมีมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช และมหาวิทยาลัยรามคำแหง) และมหาวิทยาลัยเอกชนอีกหลายแห่งก็ตาม แต่นักเรียนส่วนใหญ่ก็ยังคงมุ่งที่จะสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยจำกัดรับของรัฐอยู่นั่นเอง ในปีหนึ่งๆ จึงมีนักเรียนจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาแบบจำกัดรับของรัฐได้ ทำให้การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษามีการแข่งขันสูงมาก นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาประเภทจำกัดรับของรัฐต่างก็ต้องพยายามขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม รวมถึงการเรียนกวดวิชาต่างๆ ซึ่งได้รับความนิยมนอย่างมากในปัจจุบัน (ประภาภรณ์ เจริญกุล, 2544: 2-4)

ในทำนองเดียวกัน การศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาชั้นนั้นก็เกิดการแข่งขันสูง เช่นกัน ถึงแม้ว่าจะมีการขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายแล้วก็ตาม นอกจากนี้ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต้องเป็นการศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้เด็กนักเรียนได้เรียนชั้นมัธยมศึกษาเพิ่มมากขึ้น เห็นได้จากอัตราการเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2541-2543 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 86.3 เป็นร้อยละ 86.5 และร้อยละ 88.0 ตามลำดับ อัตราการเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 47.5 เป็นร้อยละ 50.6 และร้อยละ 52.5 ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2543)

ความต้องการของนักเรียนที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนข้างสูง ดังจะเห็นว่า ในปี พ.ศ. 2545 นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สมัครเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 958,122 คน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการสามารถรับไว้ได้ 806,626 คน คิดเป็นร้อยละ 92.67 ของแผน ส่วนนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สมัครเข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 477,743 คน หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการสามารถรับไว้ได้ 387,300 คน คิดเป็นร้อยละ 79.28 ของแผน (กลุ่มวิจัย กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา, 2546: 28-29) เมื่อพิจารณาจำนวนผู้สมัครเรียนกับจำนวนนักเรียนที่รับได้แล้ว จะเห็นว่าปัญหาเรื่องที่ยังมีน้อย แต่จะมีปัญหาในเรื่องการแข่งขันเพื่อเข้าเรียนในโรงเรียนที่ได้รับความนิยมสูง ดังจะเห็นได้จากรายงานการวิจัยแนวทางการรับนักเรียนปีการศึกษา 2546 ของกรมสามัญศึกษา ที่พบว่า ปัญหาการรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่ปรากฏทุกปี คือการกระจุกตัวสมัครเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้มีความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมากยิ่งขึ้นทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งมีผลกระทบต่อ การรองรับสิทธิและโอกาสในการเข้าเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้ทั่วถึงและเป็นธรรม

ปัจจุบันค่านิยมของผู้ปกครองและนักเรียนที่เกี่ยวกับการเลือกโรงเรียนหรือสถาบัน การศึกษาให้แก่บุตรหลานยังมีอยู่มาก และต่างก็มุ่งหวังที่จะได้รับการศึกษาในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง มีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ สามารถผลิตเด็กนักเรียนให้สามารถสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งโรงเรียนหรือสถาบันศึกษาเหล่านั้นยังมีจำนวนน้อยและสามารถรับเด็กนักเรียนได้จำนวนจำกัดจึงเกิดการแข่งขันเพื่อเข้าศึกษาต่อ โดยโรงเรียนบางแห่งมีอัตราการแข่งขันเข้าศึกษาต่อในอัตราที่สูงมาก ในขณะที่บางแห่งมีจำนวนผู้สมัครเข้าเรียนต่อน้อยกว่าจำนวนที่โรงเรียนรับได้ แม้จะมีความพยายามหาแนวทางที่เหมาะสมในการรับนักเรียนเข้าศึกษา

ต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มาโดยตลอด แต่ดูเหมือนว่าการสอบคัดเลือกก็ยังคงเป็นวิธีหลักที่ใช้กันอยู่อย่างกว้างขวาง จากสถิติพบว่า ในปี พ.ศ. 2544 โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครใช้วิธีการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 69 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 59.48 และเพิ่มขึ้นเป็น 71 โรงเรียน หรือ ร้อยละ 61.21 ในปี พ.ศ. 2545 (กลุ่มวิจัย กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา, 2546: 33) ด้วยเหตุนี้ทำให้นักเรียนที่ประสงค์จะเข้าเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงต้องพยายามขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากที่ได้เรียนมาจากโรงเรียนเพื่อเตรียมตัวสำหรับการสอบแข่งขัน ทางเลือกหนึ่งที่นักเรียนหันมาให้ความสนใจอย่างมากก็คือ การเรียนกวดวิชา

การเรียนกวดวิชาเป็นปรากฏการณ์ทางการศึกษาของไทยที่มีพัฒนาการ และการเติบโตอย่างกว้างขวางเรื่อยมา โดยในขั้นแรกจะเป็นการกวดวิชาเพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัยเฉพาะในช่วงก่อนการสอบประมาณ 1-2 เดือน หลังจากนั้นก็ได้พัฒนามาเป็นการกวดวิชาตลอดปี และขยายขอบเขตไปถึงการสอบเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 4 และแม้แต่ระดับบัณฑิตศึกษา (ไพฑูรย์ สินลาร์ตัน, 2545: 1) การกวดวิชาได้ขยายตัวมากขึ้นทุกปีทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค ดังจะเห็นได้จากปริมาณโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานครจาก 285 โรงเรียนในปี พ.ศ. 2544 เพิ่มขึ้นเป็น 306 โรงเรียนในปี พ.ศ. 2545 ส่วนในภูมิภาคจาก 430 โรงเรียนในปี พ.ศ. 2544 เพิ่มขึ้นเป็น 445 โรงเรียนในปี พ.ศ. 2545 และปริมาณนักเรียนที่เรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานครจาก 146,416 คนในปี พ.ศ. 2544 เพิ่มขึ้นเป็น 147,455 คนในปี พ.ศ. 2545 ส่วนในภูมิภาคจาก 95,299 คนในปี พ.ศ. 2544 เพิ่มขึ้นเป็น 95,373 คนในปี พ.ศ. 2545 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลจำนวนโรงเรียน และนักเรียน ในโรงเรียนกวดวิชา ปี 2541-2545

ปี	จำนวนโรงเรียน			จำนวนนักเรียน		
	รวม	กทม.	ภูมิภาค	รวม	กทม.	ภูมิภาค
2541	490	222	268	96,840	50,995	45,845
2542	572	246	326	147,093	88,963	58,130
2543	663	276	387	207,887	132,341	75,546
2544	715	285	430	241,715	146,416	95,299
2545	751	306	445	242,828	147,455	95,373

ที่มา: สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2545

อย่างไรก็ตามจากข้อมูลในตารางที่ 1.1 ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าจำนวนนักเรียนที่เรียนกวดวิชาได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกปีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานคร ประกอบกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2545: 61) ที่ได้สำรวจนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศจากกลุ่มนักเรียนที่โรงเรียนกวดวิชา พบว่าเป็นนักเรียนที่เรียนโรงเรียนปกติในกรุงเทพมหานครร้อยละ 59.5 และเป็นนักเรียนที่เรียนโรงเรียนปกติในต่างจังหวัดร้อยละ 40.5 รวมทั้งงานวิจัยของ ประภาภรณ์ เจริญกุล (2544: 32) พบว่า จำนวนผู้เรียนกวดวิชาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 63.9 จึงเป็นสิ่งยืนยันได้ว่า นักเรียนในกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับการเรียนกวดวิชาอย่างมาก

สำหรับการศึกษาในระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น การเรียนกวดวิชาก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เห็นได้จากจำนวนผู้เรียนกวดวิชาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานครจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2532 คิดเป็นร้อยละ 46.63 (เปรมฤดี มหาสาคร, 2532: 233) ประกอบกับการสำรวจพฤติกรรมการใช้เวลาว่างช่วงปิดเทอมของเด็กในกรุงเทพมหานคร ของบริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทยจำกัด (2541) โดยสำรวจจากผู้ปกครองของเด็กอายุระหว่าง 7-15 ปี จำนวน 347 คน พบว่า กิจกรรมที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ การเรียนพิเศษ และอันดับสอง คือ การกวดวิชาเพื่อสอบเข้าทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอุดมศึกษา การเรียนกวดวิชาเริ่มกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน วันของนักเรียนชั้นประถมศึกษา นักเรียนบางคนต้องไปเรียนกวดวิชาในวันธรรมดาหลังเลิกเรียน วันเสาร์ และวันอาทิตย์ ซึ่งสถาบันกวดวิชาระดับประถมศึกษาบางแห่งต้องจองคอร์สกันเป็นเทอมหรือข้ามปีเลยทีเดียว

การเรียนกวดวิชานั้นเป็นการขยายการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน ช่วยลดภาระของครูในระบบโรงเรียนในการทบทวนบทเรียนของนักเรียน ในปัจจุบันการกวดวิชาได้เข้ามามีบทบาทอย่างกว้างขวางในระบบการศึกษาไทย ผู้เรียนแทบทุกคนและทุกระดับจะต้องเรียนกวดวิชา โดยให้เหตุผลว่า การกวดวิชาจะทำให้สามารถสอบเข้าไปเรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพได้

อย่างไรก็ตามการเรียนกวดวิชาอาจทำให้วัตถุประสงค์ของการประถมศึกษาในปัจจุบันไม่บรรลุผล เพราะตามหลักการสอนในหลักสูตรจะเน้นทั้งภาคทฤษฎีและการปฏิบัติ วิธีการสอนต้องมีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และลักษณะเนื้อหาวิชา การเรียนกวดวิชาอาจเป็นสาเหตุให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายการเรียน เพราะบางครั้งเป็นการสอนบทเรียนเดิมซ้ำๆ กัน (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์, 2522: 10 อ้างถึงใน เปรมฤดี มหาสาคร, 2532) นอกจากนี้สิ่งที่ตามมาคือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการกวดวิชาซึ่งขยับเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างสูง และหากรวม

กับงบประมาณด้านการศึกษาของประเทศไทยที่มีการลงทุนค่อนข้างสูงแล้ว การลงทุนทางการศึกษาน่าจะเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า (รุ่ง แก้วแดง, 2545: คำนำ) โดยประเทศไทยใช้เงินในการกวาดวิชามากเป็นอันดับ 4 ของโลก รองจากเกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และไต้หวัน ตามลำดับ (ไทยโพสต์, 6 ก.ค.2543: 13)

นอกจากการกวาดวิชาจะส่งผลให้ผู้ปกครองมีภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาเพิ่มขึ้นแล้ว การกวาดวิชายังสะท้อนถึงสัมพันธภาพทางสังคมทำให้ความผูกพันในครอบครัวลดลง เด็กต้องเรียนทั้งในโรงเรียนและยังต้องเรียนกวาดวิชาต่ออีกจนไม่เหลือเวลาสนุกสนาน และเป็นการสร้างความเครียดให้กับเด็ก การกวาดวิชาก่อให้เกิดความไม่เสมอภาคทางสังคมและเป็นการขยายช่องว่างของความเหลื่อมล้ำในสังคม เพราะคนรวยมีโอกาสกวาดวิชาได้ง่ายกว่าคนจน (Mark Bray 1999, อ้างถึงใน กรุงเทพธุรกิจ 5 ก.พ. 2544: 11) อีกทั้งการกวาดวิชายังส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนและการศึกษาในระบบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเรียนกวาดวิชาจึงเป็นกระจกสะท้อนคุณภาพการศึกษาและเป็นดัชนีชี้วัดประสิทธิผลที่สำคัญตัวหนึ่งในระบบการศึกษาของชาติ

เมื่อการเรียนกวาดวิชาเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการศึกษาคั้งนี้แล้ว อย่างไรก็ตามการวิจัยเรื่องการเรียนกวาดวิชาจะศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งในระดับประถมศึกษาที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันเพราะเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญ แต่การเรียนกวาดวิชาในระดับประถมศึกษามีผู้ได้ทำการวิจัยไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการเรียนกวาดวิชา และค่าใช้จ่ายในการเรียนกวาดวิชาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร รวมถึงศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการเรียนกวาดวิชา ซึ่งงานวิจัยนี้นอกจากจะทำให้ทราบสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนกวาดวิชาและค่าใช้จ่ายในการเรียนกวาดวิชาของนักเรียนในชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 รวมถึงผลกระทบต่างๆ ของการเรียนกวาดวิชา และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนกวาดวิชาผู้วิจัยหวังว่าผู้บริหารการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจะได้แนวทางที่เป็นประโยชน์เพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พัฒนาวิธีการรับนักเรียนเข้าศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และแก้ปัญหาการเรียนกวาดวิชาของนักเรียนอีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเรียนกวดวิชา และค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาการเรียนกวดวิชาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเรียนกวดวิชา และค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาทั้งนักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนกวดวิชาและไม่เรียนกวดวิชา
2. การศึกษาการเรียนกวดวิชา ผู้วิจัยจะศึกษาถึงจำนวนนักเรียนที่เรียนและไม่เรียน กวดวิชา เหตุผลในการเรียนและไม่เรียนกวดวิชา จุดมุ่งหมายในการเรียนกวดวิชา ความพึงพอใจในการเรียนกวดวิชา ลักษณะการเรียนกวดวิชา ชั้นเรียนที่เริ่มเรียนกวดวิชา วันและเวลาที่เรียนกวดวิชา วิชาที่เรียนกวดวิชา และผลของการเรียนกวดวิชา
3. การศึกษาค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชา ผู้วิจัยจะศึกษาถึงสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชาต่อรายได้ครอบครัว และสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชาต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษา

1.4 ข้อยกจำกัดในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน 3 สังกัด คือ โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่ สังกัด กทม. และสังกัด สช. โดยการขอรายชื่อนักเรียนจากโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่เก็บข้อมูลหลังจากนักเรียนแยกย้ายไปเข้าศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้ว โดยโรงเรียนไม่มีข้อมูลว่าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนใด ผู้วิจัยจึงต้องส่งแบบสอบถามไปที่บ้านนักเรียน ซึ่งแม้จะติดตามทวงถามหลายครั้งก็ได้รับแบบสอบถามคืนมาไม่มาก และอาจไม่สามารถควบคุมจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างนักเรียนในโรงเรียนทั้ง 3 สังกัด ดังนั้น

ข้อมูลที่ได้จึงไม่อาจเป็นตัวแทนประชากรที่สมบูรณ์แบบ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ แยกวิเคราะห์ระหว่างข้อมูลของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน

โรงเรียนรัฐ หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

การเรียนกวดวิชา หมายถึง การเรียนเพิ่มเติมจากการเรียนปกติในชั้นเรียน ระหว่างที่ศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ลักษณะการเรียนกวดวิชา หมายถึง การจำแนกการเรียนกวดวิชาตามวิธีการเรียน เช่น เรียนในโรงเรียนกวดวิชา เรียนจากครูในโรงเรียนของนักเรียนเอง เรียนโดยจ้างครูมาสอน ส่วนตัวที่บ้าน และเรียนโดยจ้างครูมาสอนส่วนตัวที่โรงเรียน

ค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชา หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่อปีที่ผู้ปกครองของนักเรียน จ่ายเพิ่มเติมเพื่อการเรียนกวดวิชาในระหว่างที่ศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ ค่าเรียนกวดวิชา และค่าเดินทางไปเรียนกวดวิชา

การเข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หมายถึง การที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในฐานะนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ หรือนักเรียนนอกเขต พื้นที่บริการ หรือศึกษาต่อในโรงเรียนเดิม

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่ผู้ปกครองจบ การศึกษา

รายได้ครอบครัว หมายถึง รายได้ต่อปีของครอบครัว ซึ่งได้แก่ เงินเดือนหรือ ค่าจ้าง และรายได้อื่นๆ เช่น รายได้จากอาชีพเสริม เงินโบนัส เป็นต้น

ผลการเรียน หมายถึง ผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขนาดโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนแบ่งตามจำนวนนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 ขนาดตามเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

ค่าบำรุงการศึกษา หมายถึง ค่าบำรุงการศึกษาที่ชำระให้โรงเรียนปกติดลอคการศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ค่าหนังสือและอุปกรณ์การเรียน หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือและอุปกรณ์การเรียนเพื่อใช้ในโรงเรียนปกติดลอคการศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ค่าเสื้อผ้าชุดนักเรียน หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อเสื้อผ้าชุดนักเรียน ชุดพละ รองเท้าและถุงเท้านักเรียน เพื่อใช้ในโรงเรียนปกติดลอคการศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ค่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสืออ่านเพิ่มเติม นอกเหนือจากหนังสือเรียนเพื่อใช้ในโรงเรียนปกติดลอคการศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนกวดวิชาของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมถึงค่าใช้จ่ายในการเรียนกวดวิชา ผลกระทบต่างๆ ของการเรียนกวดวิชา และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนกวดวิชา
2. ทำให้ได้แนวทางเพื่อเป็นทางเลือกในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พัฒนารูปแบบการรับนักเรียนเข้าศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และแก้ปัญหาการเรียนกวดวิชาของนักเรียน